

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 386/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2018 prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Kalinovou, Cukrová 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 37 P 76/2016, 51 Em 6/2016 a 37 Em 8/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 109/2017 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 37 P 76/2016 a maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonným zástupcom, otcom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 37 P 76/2016, 51 Em 6/2016 a 37 Em 8/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 109/2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKT] a maloletého [REDAKT] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2018 doručená sťažnosť [REDAKT] (ďalej len „sťažovateľ 1“), [REDAKT] [REDAKT] zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Kalinovou, Cukrová 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 37 P 76/2016 (ďalej len „konanie okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016“), 51 Em 6/2016 (ďalej len „konanie okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016“) a 37 Em 8/2016 (ďalej len „konanie okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 109/2017 (ďalej len „konanie krajského súdu sp. zn. 11 CoP 109/2017“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016 a maloletého [REDAKT], [REDAKT], [REDAKT] [REDAKT] (ďalej len „sťažovateľ 2“), zastúpeného zákonným zástupcom, sťažovateľom 1, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva

na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016, konaní okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016 a konaní okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016 a postupom krajského súdu v konaní krajského súdu sp. zn. 11 CoP 109/2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 15. novembra 2010 bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 22C 420/2009-151 schválená rodičovská dohoda medzi sťažovateľom 1 a matkou sťažovateľa 2, na základe ktorej bol sťažovateľ 2 zverený do osobnej starostlivosti matky a sťažovateľovi 1 bol určený široký styk so sťažovateľom 2. Ďalej je uvedené, že do januára 2016 bola táto dohoda realizovaná bez väčších problémov, potom však matka sťažovateľa 2 mala začať meniť svoje správanie voči sťažovateľovi 1. Následne je v sťažnosti opísaný ďalší priebeh a vývoj vzťahov medzi sťažovateľom 1 a matkou sťažovateľa 2, ktoré sa zhoršovali, dôsledkom čoho matka sťažovateľa 2 mala sťažovateľovi 1 od júna 2016 prestať umožňovať styk so sťažovateľom 2, v dôsledku čoho sťažovateľ 1 podal 7. júla 2016 na okresnom súde prvý návrh na výkon rozhodnutia, ktorý sa týkal jeho styku so sťažovateľom 2 počas školského roka a počas letných prázdnin od 1. júla 2016 do 14. júla 2016, čo bolo predmetom konania okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016. Pretože ani ďalší styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2 v období od 1. augusta 2016 do 7. augusta 2016 sa neuskutočnil, sťažovateľ 1 na okresnom súde podal druhý návrh na výkon rozhodnutia, čo bolo predmetom konania okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016. Následne dvoma uzneseniami z 3. marca 2017 v konaní okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016 a v konaní okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016 okresný súd potvrdil zamietnutie návrhov sťažovateľa 1 na výkon rozhodnutia.

3. V ďalšej časti je uvedené, že keďže okresný súd v konaní okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016 a v konaní okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016 v období od 11. júla 2016 až do januára 2017 nevykonal žiadny úkon, sťažovateľ 1 podal na okresnom súde sťažnosť, ktorá bola podpredsedníčkou okresného súdu vyhodnotená ako dôvodná.

4. Ako je v sťažnosti ďalej uvedené, matka sťažovateľa 2 podala 16. marca 2016 na okresnom súde návrh na zvýšenie výživného a úpravu práv a povinností k sťažovateľovi 2, ktorým žiadala zúžiť styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2, čo bolo predmetom konania okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016. Ďalej je uvedené, že matka sťažovateľa 2 uvedené odôvodňovala tým, že sťažovateľ 1 mal sťažovateľovi 2 znemožňovať návštevu školy, čo sťažovateľ 1 odmieta, a tiež, že matka sťažovateľa 2 mala vyvíjať tlak aj na Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava a na Úrad komisára pre deti, pričom v danej veci vstúpil do konania 6. septembra 2016 aj okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III. Následne sťažovateľ 1 opisuje priebeh okolností, ktorých výsledkom bolo 30. januára 2017 vydanie neodkladného opatrenia okresným súdom č. k. 37 P 76/2016-658 (ďalej len „neodkladné opatrenie okresného súdu“), ktorým okresný súd zakázal styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2, voči čomu podal sťažovateľ 1 odvolanie, avšak v konaní krajského súdu sp. zn. 11 CoP 109/2017 krajský súd uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Uznesením č. k. 37 P 76/2016-1333 z 22. marca 2018 okresný súd zamietol návrh sťažovateľa 1 na zrušenie neodkladného opatrenia okresného súdu.

5. Z podanej sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ 1 v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016 9. februára 2018 podal sťažnosť na prietahy v konaní, ktoré boli podpredsedníčkou okresného súdu vyhodnotené ako nedôvodné, preto sťažovateľ 1 podal na krajskom súde 16. apríla 2018 žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti.

6. V ďalšej časti sťažovateľ 1 uvádza, že porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí v tom, že konajúce súdy, okresný súd a krajský súd, nepreskúmali výraznú zmenu v postoji sťažovateľa 2 voči sťažovateľovi 1 v priebehu veľmi krátkeho času, počas ktorého bol sťažovateľ 2 vystavený masívnemu tlaku zo strany svojej matky. Tiež namieta, že okresný súd uznesenie č. k. 37 P 76/2016-1333 z 22. marca 2018 nedostatočne odôvodnil a tiež nedostatočne odôvodnil proces dokazovania. Sťažovateľ 1 v tejto súvislosti poukázal na závery vypracovaných znaleckých posudkov, ako aj vyjadrenia psychologičky, ktorú sťažovateľ 2 navštevoval, ktoré majú potvrdzovať tú skutočnosť, že sťažovateľ 2 bol ovplyvňovaný svojou matkou, napriek čomu okresný súd nepreveril postoj sťažovateľa 2

voči sťažovateľovi 1 a vypočul sťažovateľa 2 až osem mesiacov po tom, ako neodkladným opatrením okresného súdu zakázal styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2 a pätnásť mesiacov po tom, čo sťažovateľ 1 podal na okresnom súde prvý návrh na výkon rozhodnutia. Sťažovateľ 1 k uvedenému dodal: „*Je nepochopiteľné, prečo prvostupňový súd nevezal do úvahy výsledky znaleckých posudkov troch nestranných psychológov, ale nepravdivé tvrdenia matky do úvahy vzal a zakázal styk otca s maloletým. Rôzny prístup k stranám je evidentný, avšak ničím nepodložený. Aj keď matka produkovala návrhy bez konkrétnych dôkazov, súd jej vyhovel. Na druhej strane sťažovateľovi nevyhovel v ničom napriek tomu, že jeho návrhy boli podložené znaleckými posudkami. Povinnosťou súdu je zaoberať sa návrhmi na vykonanie dôkazov a vykonanými dôkazmi v odôvodnení súdneho rozhodnutia dostatočným spôsobom.*“ Ďalej sťažovateľ 1 uvádza skutočnosti, pre ktoré dospel k názoru o jednostrannom vyhodnotení dôkazov zo strany súdov. K tomu uvádza: „*Sťažovateľ má za to, že prvostupňový a odvolací súd nevyvinuli snahu o zistenie skutočného názoru maloletého, jednostranne sa uspokojili s tvrdeniami matky a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a Komisárky pre deti, ktoré však boli pod vplyvom a tlakom samotnej matky. Súdny nepreverili, či otec pravdivo opisuje všetky ním uvádzané skutočnosti a napriek jeho prosbám o pomoc pri zabezpečení styku s maloletým, mu neposkytli žiadnu pomoc alebo súčinnosť. Súdny tiež nevezali do úvahy v rozhodných ukazovateľoch názory troch psychológov.*“ Dodal, že napriek skutočnosti, že od zákazu styku so sťažovateľom 2 uplynulo už štrnásť mesiacov, okresný súd neurobil žiaden úkon, ktorým by umožnil ich opätovný styk. Tiež uviedol: „*Sťažovateľ v návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia o zákaze styku poukázal na to, že styk sa nerealizuje po dobu 1,5 roka a voči maloletému sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania. Okresný súd však tento návrh zamietol a poukázal na pohovor s maloletým dňa 4. 10. 2017. Ak však traja psychológovia už v apríli až máji 2016 poukazovali na veľký psychický nátlak na maloletého zo strany matky, potom výsluch maloletého po 17-tich mesiacoch pod výlučným vplyvom matky nemôže byť smerodajný... Napriek podaným dvom návrhom na výkon rozhodnutia okresný súd neurobil žiaden úkon a po ôsmych a siedmich mesiacoch obidva návrhy na výkon rozhodnutia zamietol. Okresný a krajský súd sťažovateľovi v konaniach o výkon rozhodnutia neposkytli žiadnu súdnu ochranu... Okresný súd sa teda vo svojom rozhodnutí nezaoberal tým, aký vplyv bude mať dlhodobý tlak matky na maloletého a čo z toho vyplýva vo vzťahu*

k znaleckému dokazovaniu, na ktoré okresný súd „čaká“... Okresný súd nedostatočne odôvodnil, prečo pri hodnotení dôkazov niektoré dôkazy jednostranne akceptoval a niektoré vôbec nezohľadnil...»

7. Ďalej sťažovateľ 1 k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uviedol, že od ním podaného protinávruhu na okresnom súde z 13. júna 2016, ktorým žiadal zverenie sťažovateľa 2 do svojej osobnej starostlivosti, uplynuli takmer dva roky a doteraz nebolo rozhodnuté. Uviedol, že v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016 sa síce konalo päť pojednávaní, avšak prvé tri pojednávania boli odročené z dôvodu nevykázaného doručenia účastníkom alebo z dôvodu, že nebola zachovaná lehota na prípravu na pojednávanie, a štvrté pojednávanie bolo odročené na účel realizácie asistovaného styku. Okresný súd následne nariadil ďalšie neodkladné opatrenie, ktoré však krajský súd zrušil, čím došlo podľa tvrdenia sťažovateľa 1 len k zbytočnému a neúčelnému úkonu. Dodal, že z jedného pojednávania sa ospravedlnil z dôvodu závažného ochorenia jeho matky, teda okresný súd v danej veci vykonal len jeden úkon, a to vypočutie sťažovateľa 2 zo 4. októbra 2017, a odvtedy sa nekonalo žiadne pojednávanie. Tiež dodal: *„Prvostupňový súd nariadil znalecké dokazovanie uznesením zo dňa 30. 1. 2018. Aj tu však došlo k zbytočným prietahom v konaní, keďže súd uložil znalcovi položiť také otázky, ktoré by neprimerane zasahovali do osobnostných práv sťažovateľa, jeho súkromia a osobnej integrity, pričom konajúci súd by prekračoval svoje právomoci v konaní o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Toto odvolanie bolo vyhodnotené ako dôvodné... Okresný súd stále nekoná aj napriek podnetu sťažovateľa zo dňa 14. 4. 2018, v ktorom navrhol okresnému súdu možnosti na obnovenie jeho kontaktu s maloletým. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že k prietahom začalo dochádzať už dňa 11. 7. 2016, kedy sťažovateľ podal prvý návrh na výkon rozhodnutia. Okresný súd neurobil žiaden úkon vo veci výkonu rozhodnutia. Po nariadení neodkladného opatrenia o zákaze styku návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia po ôsmich mesiacoch zrušil.“*

8. Sťažovateľ 1 ďalej v podanej sťažnosti namietal, že jeho právo na účinný prostriedok nápravy zaručené čl. 13 dohovoru bolo porušené v dôsledku toho, že okresný

súd vo svojom uznesení č. k. 37 P 76/2016-1333 z 22. marca 2018, konkrétne v jeho poučení, uviedol, že proti tomuto nie je prípustné odvolanie. Podľa názoru sťažovateľa 1 nepripustením odvolania bolo porušené jeho právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

9. V záverečnej časti sťažnosti sťažovateľ 1 a sťažovateľ 2 namietali, že bolo porušené ich základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základné právo na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy, právo na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru. Odôvodňujú to tým, že v prípade sťažovateľa 1 bolo jeho právo na rešpektovanie jeho rodinného života porušené tým, že mu bola odňatá možnosť starať sa osobne o jeho maloleté dieťa – sťažovateľa 2, a v prípade sťažovateľa 2 bolo jeho právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť porušené tým, že sa nemôže stretávať so svojim otcom, sťažovateľom 1. Zároveň sťažovateľ 1 uviedol, že na základe postupu okresného súdu a postupu krajského súdu nemohol vykonávať svoje rodičovské práva a povinnosti, a tým bolo porušené jeho právo na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a právo na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy. Na záver uviedli: *„Konajúce súdy neposkytli sťažovateľom účinnú ochranu pred neoprávneným zásahom do ich súkromného a rodinného života a tým porušili ich základné práva podľa článku 19 ods. 2 ústavy a práva podľa článku 8 Dohovoru. Rozhodnutia prvostupňového aj odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým bol sťažovateľovi zakázaný styk s maloletým, zasiahli mocensky do rodinného života tak sťažovateľa 1 ako aj sťažovateľa 2 a negatívne tým ovplyvnili ich rodinný život. Postupom okresného súdu, ktorý uznesením zo dňa 22. 3. 2018 zamietol návrh sťažovateľa na zrušenie uznesenia Okresného súdu Bratislava III zo dňa 30. 1. 2017, č. k. 37P/76/2016-658 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 3. 2017, sp. zn. 11CoP/109/2017, došlo k porušeniu práva sťažovateľov na rodinný život, práva sťažovateľa 1 na starostlivosť o deti a ich výchovu a práva sťažovateľa 2 na rodičovskú výchovu a starostlivosť.“*

10. V petite sťažnosti žiadali, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa článku čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod spis. zn. 37P/76/2016, 51Em/6/2016 a 37Em/8/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/109/2017, porušené bolo.“

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod spis. zn. 37P/76/2016, 51Em/6/2016 a 37Em/8/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/109/2017, porušené bolo.

3. Právo [REDAKOVANÉ] na účinný prostriedok nápravy zaručený čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod spis. zn. 37P/76/2016, porušené bolo.

4. Právo [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ] na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod spis. zn. 37P/76/2016, 51Em/6/2016 a 37Em/8/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/109/2017, porušené bolo.

5. Uznesenie Okresného súdu Bratislava III zo dňa 22. 3. 2018, č. k. 37P/76/2016-1333 sa zrušuje.

6. Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 37P/76/2016 konal bez zbytočných prietáhov.

7. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 30.000,-€.

8. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 325,42 € na účet advokátky JUDr. Ivety Kalinovej, Advokátska kancelária, Cukrová 14, 811 08 Bratislava.“

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením. V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý vo svojom § 25 ods. 1 uvádza, že ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon

neustanovuje inak. Počas tohto prerokovania ústavný súd zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

14. Zákon o ústavnom súde v § 25 ods. 2 uvádza, že návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti...

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

18. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

19. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

20. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

21. Podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy manželstvo je jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých. Starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľa 2 na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016, konaní okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016 a konaní okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016 a postupom krajského súdu v konaní krajského súdu sp. zn. 11 CoP 109/2017

22. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ

domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

23. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

24. K sťažnosti bolo priložené splnomocnenie, ktorým sťažovateľ 1 splnomocnil advokátku JUDr. Ivetu Kalinovou, Cukrová 14, Bratislava, na jeho zastupovanie pred ústavným súdom. Právne zastúpenie maloletého sťažovateľa 2 v ňom však obsiahnuté nebolo. Len z textu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 2 je zastúpený sťažovateľom 1 ako zákonným zástupcom.

25. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa otázky povinného zastúpenia navrhovateľa v konaní pred ústavným súdom advokátom ústavný súd konštatuje, že od povinného zastúpenia advokátom, ktoré vyžaduje § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde, nie je možné upustiť (III. ÚS 138/2018).

26. Ústavný súd pripomína, že takéto nedostatky zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Nedostatok, resp. nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí návrhu účastníka konania je v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu dôvodom odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 59/2017).

27. Na základe uvedeného preto ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa vyššie označených základných práv sťažovateľa 2 konštatuje, v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, existenciu procesnej prekážky, ktorá bráni prerokovaniu tejto časti sťažnosti, a to pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľa 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní okresného súdu sp. zn. 51 Em 6/2016 a konaní okresného súdu sp. zn. 37 Em 8/2016 a postupom krajského súdu v konaní krajského súdu sp. zn. 11 CoP 109/2017

28. V zmysle už citovaných ustanovení § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde každá sťažnosť, resp. návrh doručený ústavnému súdu musí obsahovať zákonom predpísané náležitosti. Tie sa týkajú aj doručeného splnomocnenia na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (III. ÚS 705/2017).

29. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti a jej príloh zistil, že splnomocnenie sťažovateľa 1 pre advokátku JUDr. Ivetu Kalinovú, Cukrová 14, Bratislava, bolo výslovne udelené na zastupovanie sťažovateľa 1 pred ústavným súdom „vo veci úpravy práv a povinností k maloletému: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom u matky [REDAKOVANÉ], vedenom na Okresnom súde Bratislava III, č. k. 37P/76/2016“. Z tohto znenia splnomocnenia teda vyplýva, že bolo udelené len na konanie okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016. V petite sťažnosti však sťažovateľ 1 namieta ešte ďalšie tri konania (sp. zn. 51 Em 6/2016, 37 Em 8/2016 a 11 CoP 109/2017), ktoré nie sú obsiahnuté v udelenom splnomocnení. Vzhľadom na uvedené ústavný súd musí skonštatovať, že rozsah sťažovateľom 1 udeleného splnomocnenia advokátke na konanie pred ústavným súdom nezodpovedá rozsahu petitu sťažnosti.

30. Uplatnenie právomoci ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) (III. ÚS 504/2016).

31. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatok zákonom predpísanej náležitosti vyplývajúcej z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné) (III. ÚS 732/2016).

32. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

33. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady (III. ÚS 330/2017). Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

34. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa 1 sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľa 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru a práva na ochranu rodičovstva a na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy postupom okresného súdu v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016

35. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016 nebolo vydané meritórne rozhodnutie vo veci samej v konaní vo veci starostlivosti súdu o maloletého, teda sťažovateľa 2, ale zatiaľ bolo riešené len nariadenie neodkladného opatrenia, resp. riešená otázka zrušenia nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým okresný súd zakázal styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2 do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

36. Rozhodovanie o návrhu na neodkladné (zabezpečovacie) opatrenie možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (obdobne I. ÚS 46/00), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami. Rekodifikáciou civilného procesného práva došlo k definitívnemu zániku inštitútu predbežného opatrenia a s účinnosťou od 1. júla 2016 Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) zaviedol inštitút neodkladného opatrenia a zabezpečovacieho opatrenia v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Súd môže tiež určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas (§ 330 ods. 1

CSP). Neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené (§ 333 CSP) (III. ÚS 165/2018).

37. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa tak nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom, resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (III. ÚS 165/2018). Okresný súd vo svojom uznesení č. k. 37 P 76/2016-1333 z 22. marca 2018 okrem iného uviedol: „*Súd poukazuje na to, že vo veci je nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru Psychológia a z odboru Zdravotníctvo a farmácia, bol ustanovený [redacted] ktorého úlohou bude odpovedať na položené otázky, majúce význam pre rozhodnutie vo veci, vrátane rozhodnutia o zákaze styku otca s maloletým, resp. zrušenia zákazu styku otca s maloletým, ktorý zákaz bol nariadený v záujme maloletého.*“

38. Ústavný súd síce v rámci svojej rozhodovacej činnosti v minulosti pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach, zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami veci. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (III. ÚS 165/2018).

39. Po preskúmaní sťažnosti a jej príloh ústavný súd dospel k záveru, že konanie okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016 nenesie známky zjavnej svojvôle. Jednotlivé uznesenia okresného súdu v napadnutom konaní 1 okresného súdu boli dostatočne a primerane odôvodnené. Úvahy uvedené v odôvodnení okresného súdu týkajúce sa neodkladného opatrenia nie je možné považovať za také, ktoré by boli v rozpore so zmyslom a účelom

neodkladného opatrenia, a preto ústavný súd odmieta sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

40. Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (teraz neodkladných opatrení), keďže nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000 č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto ústavný súd námietku sťažovateľa o jeho porušení považoval iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe ani nezakladá dôvod ústavného prieskumu (III. ÚS 165/2018).

41. Konštatovanie o neaplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru na predmetnú vec (rozhodovanie o neodkladnom opatrení) a čl. 46 ods. 1 ústavy o zjavnej neopodstatnenosti súčasne vylučuje možnosť sekundárneho porušenia označených práv zaučených čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 8 a čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní 1 okresného súdu.

42. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa 1, ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených čl. 6, čl. 8 a čl. 13 dohovoru konaním okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľa 1 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016

43. Z doručenej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 1 namieta konanie okresného súdu počas obdobia takmer dvoch rokov. K sťažnosti ako prílohy sťažovateľ 1 doručil aj jednotlivé uznesenia okresného súdu, posledné z 22. marca 2018. Podľa zistení ústavného súdu sťažovateľ 1 podal opätovne návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorý okresný súd zamietol pod č. k. 37 P 76/2016-1351 z 9. mája 2018, proti čomu bolo zo strany sťažovateľa 1 podané odvolanie na krajskom súde. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016 vo veci priebežne koná o ďalšom návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia.

44. V predmetnej časti sťažnosti absentuje príčinná súvislosť medzi sťažovateľom namietanými priet'ahmi a čl. 48 ods. 2, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na čo ústavný súd odmieta v tejto časti sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

45. Na záver ústavný súd uvádza, že ak by v konaní okresného súdu sp. zn. 37 P 76/2016, resp. v jeho ďalšom priebehu dochádzalo k neospravedlňiteľným priet'ahom, sťažovateľ 1 má možnosť podať na ústavnom súde novú sťažnosť.

46. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi uvedenými v petite sťažnosti nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2018